

LESPLANNEN MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN EXAMENTRAINING2 HAVO/VWO

Leerdoelen les 1:

- Kandidaten reflecteren op:
 - welke strategie ze gebruiken om een examenvraag te kunnen beantwoorden
 - hoe ze met bronnen in de examenopgaven omgaan
 - hoe ze het antwoord op een examenvraag structureren

	Datum: Les in reeks (nr1): Beginsituatie: wat is de aanpak van de kandidaten bij het beantwoorden van examenvragen Leervraag: "Wat is jouw strategie in het beantwoorden van complexe examenopgaven?"					
	Fase in les	tijd	Beschrijving	Docent-activiteiten	Activiteiten v.d. kandidaten	Organisatie/ materiaal
1	Leerdoelen ontwerp en leerdoelen van de les bespreken	10	In deze fase wordt het ontwerp uitgelegd aan de hand van de leerdoelen. De kandidaten weten waar ze aankomende vier lessen mee bezig zullen zijn, wat er van ze verwacht wordt en welke doelen ze moeten gaan bereiken.	De docent bespreekt de leerdoelen met de klas en beantwoord eventuele vragen van de kandidaten	Kandidaten luisteren en stellen vragen ter verduidelijking	PP
2	Confrontatie met beantwoordingsaanpak aan de hand van het beantwoorden van examenvragen en het gebruiken van bronnen	25	In deze fase zullen de kandidaten (aan de hand van hun zelf geformuleerde beantwoordingsstrategie) een aantal examenvragen maken. Hierbij zullen ze gebruik maken van een bron.	Docent zorgt ervoor dat de leerlingen de examenvragen maken aan de hand van hun eigen strategie	Kandidaten maken de examenopgaven aan de hand van hun geformuleerde beantwoordingsstrategie	examenopgaven
3	Inzichtelijk maken van de beantwoordingsstrategie van de kandidaten dmv een vragenlijst.		In deze fase schrijven de kandidaten op welke strategie ze gebruiken om een examenvraag te beantwoorden. Hierdoor weten zij of ze überhaupt een strategie hebben en wanneer ze een strategie hebben, hoe deze eruit	Docent instrueert de kandidaten over de vragenlijst	Kandidaten maken eigen beantwoordingsstrategie inzichtelijk dmv het invullen van de vragenlijst	vragenlijst

			<p>ziet. Kandidaten gaan met deze strategie aan de slag. Ze komen erachter op welke punten hun strategie werk of niet. Daarnaast geeft het de docent inzicht in wat de beginsituatie van de kandidaten is. Deze informatie kan later in de reeks worden ingezet.</p>			
4	Evalueren van de strategie	15	<p>In de afsluitende fase zullen de leerlingen evalueren waarin hun strategie toereikend is waarin hun strategie tekort komt</p>	<p>Docent instrueert de kandidaten hoe ze kunnen evalueren aan de hand van een evaluatieformulier</p>	<p>Kandidaten evalueren het proces van het beantwoorden van de vragen aan de hand van een evaluatieformulier. Deze evaluatie koppelen ze aan hun strategie. Doel is te achterhalen wat ze doen bij het beantwoorden van de examenvragen en of dit effectief en constructief is.</p>	<p>evaluatieformulier</p>

Leerdoelen les 2:

- Kandidaten kunnen de verschillende denkvaardigheden in de examenvragen herkennen
- Kandidaten weten hoe ze op een juiste manier gebruik maken van bronnen

Datum: Les in reeks (nr 2): Leesvaardigheid trainen: herkennen van denkvaardigheden in de examenvragen en het correct gebruiken van bronmateriaal						
	Fase in les	tijd	Beschrijving	Docent-activiteiten	Activiteiten kandidaten	Organisatie/materiaal
1	Leerdoelen van de les bespreken	5	De leerdoelen worden besproken	Legt de leerdoelen uit	Luisteren naar de uitleg van de leerdoelen	Leerdoelen op PP
2	Puzzleopdracht	30	Leerlingen gaan inductief aan de slag met stap 1,2,4 en 5 uit het stappenplan	Legt opdracht uit en begeleid	Maken opdracht	De opdracht af hebben qua materialen
3	Duidelijk maken wat denkvaardigheden zijn, hoe je ze kunt herkennen en enkele voorbeelden geven	10	Het moet voor de leerlingen duidelijk worden wat er onder denkvaardigheden wordt verstaan. Dit is een voorwaarde voor het volgende onderdeel	Legt uit wat denkvaardigheden zijn en geeft hierbij voorbeelden adh examenopgaven	luistert naar uitleg en checkt op het eind hij/zij begrijpt wat denkvaardigheden zijn	Uitleg denkvaardigheden en voorbeelden op PP
4	Achterhalen welke denkvaardigheden er in een examenopgave zitten.	10	De kandidaten gaan de gelaagdheid van de vraag en de denkvaardigheden van de examenopgave ontdekken. Dit doen zij dmv een opdracht waarbij ze de verschillende denkvaardigheden arceren	De docent begeleidt de kandidaten bij de opdracht en helpt waar nodig	Kandidaten maken de opdracht waarbij zij de denkvaardigheden achterhalen	Opdracht bestaande uit examenopgaven

Leerdoelen les 3:

- Kandidaten kunnen beoordelen hoe een goed geformuleerd antwoord er uit hoort te zien
- Kandidaten kunnen woorden en zinsdelen inventariseren die bruikbaar zijn voor het structureren van een antwoord
- Kandidaten kunnen adequaat vergelijken, beargumenteren of verklaren in het antwoord bij een examenvraag

	Datum: Les in reeks (nr): 3 Oefenen met de vaardigheden: inzoomen op het verklaren, vergelijken en beargumenteren Leervraag: <i>"Hoe kun je denkvaardigheden en verwijzingen naar de bron herkennen in examenopgaven?"</i>					
	Fase in les	tijd	Beschrijving	Docent-activiteiten	Leerling-activiteiten	Organisatie/ materiaal
1	Leerdoelen van de les bespreken	5	De leerdoelen worden besproken	Legt de leerdoelen uit	Luisteren naar de uitleg van de leerdoelen	Leerdoelen op PP
2	Achterhalen wat een antwoord passend bij een specifieke vaardigheid (verklaren, vergelijken en beargumenteren) een goed antwoord maakt	10	Leerlingen inventariseren in drietallen hoe een goede verklaring, vergelijking, en beredenering er uit ziet. Dit doen ze door een handvat (zin) op te schrijven waarin ze benoemen hoe een verklaring/vergelijking/beredenering in elkaar zit en hoe je dit construeert.	De docent begeleidt de kandidaten bij de opdracht, helpt waar nodig en bespreekt de opdracht na	Abstraheren, analyseren aan de hand van voorbeeldantwoorden: welke verklaringen /vergelijkingen/ argumenten vormen het beste voorbeeld en waarom?	Opdracht
3	Docentvoorbeeld bekijken en aanvullen	5	Leerlingen bekijken het docentvoorbeeld van een handvat om een goede verklaring/vergelijking/beredenering te construeren. In een klassengesprek wordt dit aangevuld met bevindingen leerlingen.			

4	Leerlingen inventariseren woorden en zinsdelen die bruikbaar zijn bij het construeren van antwoorden op examenopgaven	10	<p>Leerlingen inventariseren aan de hand van de eerdere oefening per soort vaardigheid allerhande woorden en zinsdelen die gehanteerd kunnen worden om het doel te bereiken.</p> <p>Leerlingen checken hun bevindingen door correcte antwoordmodel-antwoorden te analyseren.</p>	De docent begeleidt de individuele kandidaten bij de opdracht, helpt waar nodig en bespreekt de opdracht na	Inventariseren, categoriseren, toelichten van woorden en zinsdelen	Opdracht, antwoordmodel
5	Docentvoorbeeld bekijken en aanvullen	5	Leerlingen bekijken het docentvoorbeeld van de lijst woorden en zinsdelen die bruikbaar zijn bij het construeren van antwoorden op examenopgaven van een handvat om een goede verklaring/vergelijking/beredenering te construeren. In een klassengesprek wordt dit aangevuld met bevindingen leerlingen.			
6	Uitleg wat modeling inhoud	5	Hier worden de principes van modeling uitgelegd	Uitleggen wat modeling inhoud	Uitleggen wat modeling inhoud	PPT
7	Beantwoorden van de examenvragen dmv modeling. Hierbij checkt een medekandidaat of de stappen uit het stappenplan aan bod komen	20	<p>Leerlingen oefenen met een opgave zonder (grote) bron heel specifiek op het construeren van antwoorden behorend bij de verschillende vaardigheden door modellering. Antwoorden, beoordelen, herformuleren.</p> <p>Een medeleerling checkt aan de hand van de stappen uit het stappenplan of het antwoord voldoet.</p>	De docent begeleidt de kandidaten bij de opdracht, helpt waar nodig en bespreekt de opdracht na	<p>tweetallen: formuleren, beoordelen herformuleren.</p> <p>Kandidaten beantwoorden de vragen hardop en checken of de beantwoording conform de stappen uit het stappenplan</p>	Opdracht modelling

					zijn.	
8	Afsluiting op lesdoelen.	5	Docent en leerlingen bespreken de les na aan de hand van de lesdoelen.	Afsluiten van de les, check op lesdoelen	evalueren	Lesdoelen op PPT

Lesdoelen les 4

- Kandidaten kunnen aan de hand van de geleerde vaardigheden een strategie formuleren en inzetten om complexe examenopgaven te beantwoorden
- Kandidaten voldoen aan de leerdoelen van domein A (vaardigheden) zoals beschreven in de eindtermen maatschappijwetenschappen

Datum: Les in reeks (nr): 4 Leervraag "Hoe breng je de geleerde vaardigheden samen in een nieuwe strategie om complexe examenopgaven te beantwoorden?"					
Fase in les	tijd	Beschrijving	Docent-activiteiten	Leerling-activiteiten	Organisatie/ materiaal
Leerdoelen van de les bespreken	5	De leerdoelen worden besproken	Legt de leerdoelen uit	Luisteren naar de uitleg van de leerdoelen	Leerdoelen op PP
Terugblik vragenlijst strategie les 1	10	Leerlingen evalueren de ingevulde vragenlijst/strategie bij het beantwoorden van examenopgaven uit les 1.	De docent begeleidt de kandidaten bij de opdracht, helpt waar nodig en bespreekt de opdracht na	Evalueren,	Opdracht op PP, vragenlijst over strategie les 1.
Antwoord formuleren aan de hand van eerste, eigen strategie	10	Leerlingen formuleren individueel een antwoord op een examenopgave aan de hand van de eerdere strategie en vergelijken deze met elkaar	De docent begeleidt de kandidaten bij de opdracht, helpt waar nodig en bespreekt de opdracht na	Formuleren, vergelijken	Opdracht, examenopgave
Nieuwe strategie formuleren aan de hand bevindingen, opdracht writing strategies	20	Leerlingen gaan alleen (writing strategies) en daarna in duo's hun antwoorden herformuleren aan de hand van de geleerde principes les 1-3 (stappenplan	De docent begeleidt de kandidaten bij de opdracht, helpt waar nodig en bespreekt de opdracht na	Beoordelen, herformuleren	Zelfde examenopgave, handout principes uit les 1-3
Formuleren nieuwe strategie	10	Leerlingen beoordelen en beslissen welke principes zij gaan gebruiken in	De docent begeleidt de kandidaten bij de	Beoordelen, beslissen, formuleren	Leeg format

		het antwoorden op examenopgaven., Leerlingen schrijven voor zichzelf aan de hand van voorgaande opdracht een strategie om examenopgaven te beantwoorden	opdracht, helpt waar nodig en bespreekt de opdracht na		
Afsluiting op lesdoelen.	5	Docent en leerlingen bespreken de les na aan de hand van de lesdoelen.	Afsluiten van de les, check op lesdoelen	evalueren	Lesdoelen op PPT